

dr hab. Maciej Staszewski, prof. AM

Akademia Muzyczna

im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Recenzja rozprawy doktorskiej

Pana mgr. Radosława Wieczorka

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki,

w dyscyplinie sztuki muzyczne

w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Postępowanie awansowe Pana mgr. Radosława Wieczorka realizowane jest w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne. Przewód doktorski jest realizowany w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Promotorem w postępowaniu jest prof. dr hab. Michał Nagy. Do nadesłanego przez przewodniczącą Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne pisma sygnowanego datą 15 listopada 2024, informującego o wyznaczeniu mnie na recenzenta pracy doktorskiej Pana mgr. Radosława Wieczorka pt. *Oblicza sonorystyki w muzyce na gitarę solo z przełomu XX i XXI wieku. Pisati – Vasks – Malinowski – Berio* została dołączona dokumentacja w wersji elektronicznej oraz rozprawa doktorska w wersji papierowej.

Podstawowe dane o kandydacie

Pan mgr Radosław Wieczorek w 2020 roku ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Krakowie (obecnie im. Krzysztofa Pendereckiego), gdzie kształcił się pod kierunkiem prof. dr. hab. Janusza Sochackiego. Jest także absolwentem Universität Mozarteum w Salzburgu, gdzie studiował w klasie prof. Marco Tamayo. Koncertował w Polsce, w Czechach, na Słowacji, na Węgrzech, we Włoszech, w Austrii, Niemczech, Szwajcarii, Serbii, Wielkiej Brytanii, Grecji i Hiszpanii. Jako solista występował z orkiestrami, od 2013 roku jest

członkiem Śląskiego Oktetu Gitarowego. Dokonał prawykonań utworów wielu polskich kompozytorów. Jest laureatem 31 nagród i wyróżnień w krajowych i międzynarodowych konkursach gitarowych. Uczestniczył w lekcjach mistrzowskich i warsztatach prowadzonych przez wybitnych artystów m.in. Carla Marchione, Davida Russela czy Scotta Tennanta. W latach 2020 – 2024 kształcił się w Szkole Doktorskiej Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, pod kierunkiem prof. dr. hab. Michała Nagya.

Dzieło artystyczne – nagranie CD

Nagranie dzieła artystycznego zostało zrealizowane w dniach 23-24 marca oraz 6-7 lipca 2024 roku w Sali Koncertowej Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. Wojciecha Kilara w Katowicach. Płyta zawiera następujące pozycje:

Maurizio Pisati – *Sette studi* (1-7)

Pēteris Vasks – *Vientulības sonāte*

I. *Pensieroso*

II. *Risoluto*

III. *Con dolore*

Paweł Malinowski – *bez tytułu* [*largo*]

Luciano Berio – *Sequenza XI*

Doktorant w oryginalny sposób zestawiał ze sobą zarejestrowane kompozycje, osiągając tym samym założony cel zbadania roli sonorystyki w kompozycjach na gitarę solo z przełomu XX i XXI wieku. Mimo faktu, że wybrane utwory skupione są wokół sonorystycznych poszukiwań reprezentują, bardzo różnorodny pod względem formy i charakteru materiał muzyczny. Doktorant wykazał się dużą dojrzałością i wrażliwością na najmniejsze detale. Uwagę zwraca dbałość Doktoranta w kształtowaniu frazy muzycznej i operowanie czasem. W kompozycjach Maurizia Pisatiego, w których dominują kombinacje różnych rodzajów tremola, glissand i flażoletów, słychać duże kontrasty dynamiczne i artykulacyjne. Cennym jest pochylenie się doktoranta nad zróżnicowaniem techniki wykonawczej w ramach krótkich struktur. Przykładem może być różnorodność charakteru wykonywanych glissand. W *Sonacie* Peterisa Vaska Doktorant wykazał dużą dbałość o barwę, precyzję rytmiczną i wyrazistą artykulację. Kompozycja Pawła Malinowskiego powstała na zamówienie Doktoranta, który dokonał jej

prawykonania w 2023 roku, w ramach III Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców „Oblicza gitary w badaniach naukowych” w Częstochowie. Doktorant w sugestywny sposób realizuje liczne zawarte w kompozycji efekty sonorystyczne. Specyficzne brzmienia są efektem zmiany stroju gitary czy wykorzystania smyczka skrzypcowego. Bardzo ważną rolę ogrywa tutaj operowanie czasem, dzięki czemu można kontemplować kolejne niekonwencjonalne brzmienia. Ostatnią pozycją na płycie CD jest niezwykle wymagająca technicznie dla gitarzysty *Sequenza XI* autorstwa Luciana Beria. Interpretacja Doktoranta jest bardzo ekspresyjna. Zmiany barwy, dynamiki, wyraziste akcenty, a przy tym precyzja rytmiczna sprawiają bardzo czytelny odbiór, mimo skomplikowanej faktury. Podobnie jak w poprzednich utworach, grę Doktoranta cechuje dojrzałość, biegłość i swoboda w poruszaniu się pomiędzy zmiennymi technikami.

Opis dzieła

Opis dzieła artystycznego przedstawiony przez Doktoranta zawiera 158 numerowanych stron. Rozprawa doktorska składa się ze wstępu, dwóch rozdziałów, refleksji końcowych, podziękowań, bibliografii oraz spisu przykładów. W obu rozdziałach zostały wyodrębnione podrozdziały w logiczny sposób porządkujące zawarte w pracy treści. Konstrukcja formalna praca pisemnej jest prawidłowa, a w toku całej dysertacji Doktorant wykazuje się obszerną wiedzą z zakresu opisanego tematu.

We wstępie dysertacji Doktorant przedstawia tezę, cel badawczy, strukturę pracy, a także poddaje analizie dostępne prace badawcze z zakresu zagadnień związanych z sonorystyką w literaturze na gitarę solo. W pierwszym rozdziale Doktorant opisuje rozstrzygnięcia terminologiczne dotyczące pojęć sonorystyki, sonoryzmu i barwy dźwięku. Następnie opisuje możliwości brzmieniowe gitary w oparciu o źródła traktujące zagadnienie wieloaspektowo. Uzupełnieniem tej części pracy jest panorama muzyki gitarowej od lat 60. XX wieku do współczesności. W obliczu analizowanych kompozycji dobrym kontekstem są przywołane utwory takie jak *Tellur* Tristana Muraila, *Serenades of the Unicorn* autorstwa Einojuhaniego Rautavaary czy *Ko-Tha* Giacinta Scelsiego, gdzie znajdujemy szereg nietypowych środków wykonawczych, jak użycie metalowej tyżeczki czy niekonwencjonalne ułożenie instrumentu. Cennym podsumowaniem pierwszego rozdziału jest opisanie polskiej twórczości zawierającej elementy sonorystyczne. W drugim rozdziale obok sylwetek kompozytorów i charakterystyki

ich języka muzycznego Doktorant szeroko opisał zagadnienia interpretacyjno-wykonawcze wybranych kompozycji zarejestrowanych na płycie. Szczegółowo poddano analizie poszczególne efekty sonorystyczne. Autor pracy w czytelny sposób przedstawia wyzwania i trudności pojawiające się przy realizacji zamierzonych przez kompozytorów elementów sonorystycznych. Refleksje końcowe w zwarty sposób podsumowują znaczenie sonorystyki w utworach na gitarę solo.

Dysertacja jest napisana bardzo rzetelnie. Stanowi cenny opis zagadnień związanych z analizą środków sonorystycznych w literaturze gitarowej XX i XXI wieku. Bibliografia w pracy to obszerne zestawienie obejmujące wiele pozycji uszeregowanych z podziałem na opracowania, artykuły, prace doktorskie i magisterskie, źródła nutowe, źródła internetowe, źródła archiwalne, komentarze wydawnicze, wydania płytowe, korespondencje i wywiady oraz hasła encyklopedyczne. Opisane w pracy doktorskiej zagadnienia dowodzą, że Doktorant posiada obszerną wiedzę teoretyczną.

Konkluzja

Stwierdzam, że przedstawiona praca doktorska mgr. Radosława Wieczorka potwierdza wiedzę i kompetencje Kandydata, spełniając warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.)

Rekomenduję przyjęcie niniejszej pracy, co ostatecznie prowadzić będzie do nadania tytułu doktora sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

